

ניתוקי מים וחשמל בקרב צרכנים ביתיים בתקופת הקורונה

סקירה זו נכתבה לבקשת חברת הכנסת הילה וזאן ועניינה ניתוק אספקת המים והחשמל¹ ככלי לגביית חובות של צרכנים ביתיים בתקופת הקורונה. במסמך זה מתוארת מדיניות הניתוקים שקבעו רשות המים ורשות החשמל – הרגולטורים האחראים על אספקת מוצרים אלה. במסמך מוצגים גם נתונים על ניתוק צרכנים בשל חוב בתקופת הקורונה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. בסוף המסמך מתוארים ההפסדים עקב אי-תשלום חשבונות וההשלכות הכלכליות של דחיית חשבונות ופריסת התשלום.

בפתח הדברים יצוין כי מהמידע שנמסר מרשות המים ומרשות החשמל אפשר להבין כי **ניתוק צרכנים כאמצעי לגביית חובות, ובייחוד מאז התפרצות מגפת הקורונה, אינו רווח, והוא מופעל כ"מוצא אחרון" בלבד:**

- **ניתוקי מים של צרכנים ביתיים לא נעשו כלל עוד טרם מגפת הקורונה, וגם במהלכה צעדים אלו אינם ננקטים;**
- **ניתוקי חשמל בקרב צרכנים ביתיים פחתו מ-0.12% בחודש בממוצע בחודשים מרץ-יולי 2019 לפני מגפת הקורונה (כ-3,000 מקרים בחודש) ל-0.02% בממוצע לחודש בחודשים המקבילים בשנת 2020, לאחר התפרצות המגפה (כ-400 מקרים בחודש). עם זאת, הניתוקים האמורים הם של בעלי מונים רגילים בלבד, ואינם כוללים ניתוק של מונים לתשלום מראש (מת"מ) שבהם אזלו יתרותיו של הצרכן. אין בידינו נתונים על ניתוקי מת"מ.**

¹ יצוין כי הצעות חוק פרטיות אחדות שתכליתן לאסור ניתוק חשמל הוגשו בכנסות האחרונות, ואף בכנסת הנוכחית. שתי הצעות חוק פרטיות בעניין זה הונחו לדיון מוקדם במליאה ב-18 במאי 2020: [הצעת חוק משק החשמל \(תיקון - איסור ניתוק חשמל\)](#), התש"פ-2020 (פ/23/824), של חבר הכנסת ג'אבר עסאקלה וקבוצת חברי כנסת; [הצעת חוק משק החשמל \(תיקון - איסור ניתוק חשמל\)](#), התש"פ-2020 (פ/23/792), של חברי הכנסת משה ארבל וינון אזולאי.

1. מדיניות הניתוקים

מרשות המים ומרשות החשמל נמסר כי **ניתוק צרכנים הוא אמצעי אחרון לגביית חובות, לאחר מיצוי כל שאר אפשרויות הגבייה, והשימוש בניתוקים נדיר** (ראו נתוני ניתוקים בפרק 2 להלן).²

מדיניות הניתוקים מסתמכת על שתי עובדות בסיסיות:

1. מים הם מוצר חיוני וחשמל הוא מוצר יסודי, שעשוי אף הוא להיחשב צורך חיים בסיסי (למשל לשם הפעלת מכשיר תומך חיים);

2. מחירי המים והחשמל נקבעים לפי עקרון העלות ב"משק כספים סגור" – כלומר, סך כל ההכנסות מתשלומי כלל הצרכנים מאוזנים עם סך כל ההוצאות לאספקת המוצרים – ולכן תת-גבייה מחלק מן הצרכנים משמעותה פגיעה באיזון בין ההוצאות להכנסות.

מעובדות אלה נגזר הצורך לאזן בין אספקה שוטפת של המוצר גם לאוכלוסיות חלשות, המתקשות לעמוד בתשלומים, לבין גבייה אפקטיבית שתצמצם תת-גבייה אשר עלולה לגרום להעלאת תעריפים ליתר הצרכנים ולערעור היציבות הפיננסית של הספקיות.

מרשות המים נמסר כי מדיניות הניתוקים אשר אושרה בוועדת הכלכלה של הכנסת ובמועצת רשות המים³ מצמצמת מאוד את השימוש בניתוק מים ככלי אכיפה: ניתוק כרוך באישור מנהל רשות המים, והוא יאשר אוותו רק לאחר שהשתכנע כי התאגיד פעל למיצוי כלל הליכי הגבייה האחרים העומדים לרשותו, ובכפוף להיוועצות ולקבלת עמדה מקצועית מוועדה ייעודית, שרוב חבריה הם נציגי ציבור. **בשנים 2018–2020 לא אישר מנהל הרשות ניתוקים כלל.**⁴

מרשות החשמל נמסר כי בשנת 2017 נקבעו כללים ("אמות מידה") לגביית חובות להפסקת אספקת החשמל או הגבלתה עקב אי-תשלום בעבור השירות.⁵ תכלית הכללים היא "לקבוע הסדרים המתחשבים במצוקות של אוכלוסיות מוחלשות וזקוקות, תוך יישום הליכי גבייה באמצעים מדורגים, סבירים ומידתיים." בכללים נקבעו מגוון אמצעים להקלה על ציבור הצרכנים המתקשים בתשלום, ובהם מסלול של "מונה תשלום מראש" (מת"מ), המאפשר צריכת חשמל הנרכשת מראש, **בין היתר לצמצום הצורך בניתוק אספקת החשמל.**⁶ מרשות

² אולגה סלפנר, יועצת מנכ"ל רשות המים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 6 באוגוסט 2020; עידית ימיני, מנהלת תחום בקרה וביקורת, רשות החשמל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 16 באוגוסט 2020. אם לא צוין אחרת, כל המידע המובא להלן הוא מתוך תשובות אלו.

³ כללי תאגידי מים וביוב (ניתוק אספקת מים), תשע"ה–2015; כללי המים (קביעת תנאים ברישיון) (ניתוק ואספקת מים), תשע"ח–2017.

⁴ אולגה סלפנר, יועצת מנכ"ל רשות המים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 6 באוגוסט 2020.

⁵ **רשות החשמל, החלטה 1 (1187), ישיבה 525 מיום 27 בספטמבר 2017**, אשר נקבעה לפי סעיף 17(ד) לחוק משק החשמל, התשנ"ו–1996.

⁶ אמצעים נוספים שנקבעו להקלה על ציבור הצרכנים המתקשים בתשלום: מנגנון טיפול בבקשות חריגות באמצעות הסדרי חוב גמישים; הארכת פרק הזמן לתשלום חובות טרם נקיטת הליכי גבייה (90 ימים במקום 14 ימים); הרחבת החובה למתן התראה טרם הליך הגבייה,

החשמל נמסר כי במהלך השנים התברר כי משפחות שנעזרות בעמותות לסיוע בהתנהגות כלכלית נכונה מסתייעות בשיטת המת"מ כדי לשלוט בהוצאות צריכת החשמל שלהן. לכן, במסגרת הרגולציה הכניסו מעבר למת"מ כחלופה לניתוק אספקה.⁷

בהקשר זה אפשר לציין כי "אמות המידה" מגדירות כללים בעבור "צרכנים בתעריף מופחת", ובהם מקבלי גמלאות וקצבאות מסוימים מביטוח לאומי וכן ניצולי שואה, על פי קביעת הרשות לזכויות ניצולי שואה במשרד האוצר. במחצית הראשונה של שנת 2020 היו בישראל כ-307,000 צרכנים מעין אלה.⁸ "צרכנים בתעריף מופחת" זכאים לתשלום מופחת בשיעור של 50% מסך צריכת החשמל, עד 400 קוט"ש ראשונים בכל חודש. מרשות החשמל נמסר כי "אוכלוסייה זו לא תנותק במקרה חוב צריכה שלא הוסדר באמצעי תשלום אחרים, אך תחויב בהתקנת מונה מת"מ (מונה תשלום מראש). אם צרכן לא המציא אמצעי תשלום אחרים ועדיין מסרב להתקנת מת"מ רשאי ספק השירות החיוני לנתק אותו מחשמל."⁹

יודגש כי גם אשר לצרכני מת"מ, אם אזלה יתרתם במונה הם ינותקו מאספקת החשמל. כאשר היתרה במונה היא 10 ש"ח מקבלים צרכני המת"מ התראה באמצעות צפצוף, הנפסק על ידי לחיצה על לוח המקשים של המונה; אם היתרה הסתיימה לגמרי, מקצה חברת החשמל הקצבת חירום בסכום 50 ש"ח, כדי לאפשר את הסדרת התשלום מבלי להפסיק את אספקת החשמל. **כאשר הקצבת החירום נגמרת, אספקת החשמל מופסקת.**¹⁰ **חיבור מחדש נעשה מייד לאחר רכישת יתרה חדשה והזנת הקוד לטעינת המונה.**¹¹

1.1 מדיניות הניתוקים בשל חוב בזמן מגפת הקורונה

כאמור לעיל, **מרשות המים** נמסר כי **עוד טרם מגפת הקורונה לא נותקו צרכנים ביתיים מרשת המים עקב חוב, ולא חל שינוי בתחום זה עם פרוץ המגפה.** עם זאת, צוין כי בכל הקשור

לרבות במסרונים ובהודעות מוקלטות בשפות שונות; איסור על ניתוקים בפועל במהלך הימים שישי ושבת, חגים וערבי חגים, בזמן מזג אוויר קיצוני או בשעת חירום; קיצור משך הזמן לחידוש אספקת החשמל (עד שש שעות, ובמקרה של צרכן שהוכר ככזה שהחשמל חיוני עבורו – עד שעתיים). עידית ימיני, מנהלת תחום בקרה וביקורת, רשות החשמל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 16 באוגוסט 2020. ב"אמות המידה" אף הוגדרו תבחינים בעבור "צרכן שאספקת חשמל חיונית לו" – צרכנים שאספקת החשמל חיונית להם מטעמים בריאותיים, ובעבורם נערך הליך גבייה אזרחי. תנאי הזכאות, אשר כרוכים בהצהרה מתאימה מרופא, קבועים באמת מידה 7 ובנספח לאמות המידה ראו: רשות החשמל, **ספר אמות המידה**, יולי 2020, עמ' 51. לפי רשות החשמל, יש כיום כ-1000 צרכנים מסוג זה. עידית ימיני, מנהלת תחום בקרה וביקורת, רשות החשמל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 19 באוגוסט 2020.

⁷ עידית ימיני, מנהלת תחום בקרה וביקורת, רשות החשמל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 8 בספטמבר 2020.
⁸ עיבוד מתוך: רשות החשמל, "**דיווח בדבר עלויות תעריף נכון מחצית ראשונה 2020 תיקון מס' 10 לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996**", כניסה: 22 בספטמבר 2020.

⁹ עידית ימיני, מנהלת תחום בקרה וביקורת, רשות החשמל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 19 באוגוסט 2020.
¹⁰ אם הקצבת החירום מסתיימת לאחר השעה 17:00, אספקת החשמל תנותק מ-8:00 בבוקר של יום החול הבא. אתר חברת החשמל, **מונה תשלום מראש**, כניסה: 17 בספטמבר 2020.

¹¹ אורן הלמן, סמנכ"ל שירות שיווק ורגולציה בחברת החשמל, מכתב, 17 בספטמבר 2020.

"צרכנים בתעריף מופחת" לא ינותקו במקרה של חוב, אך יחויבו בהתקנת מונה תשלום מראש (מת"מ)

צרכני מת"מ שאזלה יתרתם במונה ינותקו מאספקת החשמל; חיבור מחדש נעשה מייד לאחר רכישת יתרה חדשה

לגבייה מחייבים, בחוזר שפרסמה רשות המים ב-5 באפריל 2020 שכותרתו "[הקלה בהפעלת הליכי גבייה כנגד חייבים בתקופת התמודדות עם משבר הקורונה](#)" ניתנה הוראה להימנע, ככל האפשר, מהפעלת הליכי גבייה, ובכללם עיקולים, פעילות הוצאה לפועל ופעילות לפי פקודת המיסים (גבייה).¹²

מרשות החשמל נמסר כי מראשית תקופת הקורונה פעלה הרשות יחד עם חברת החשמל להרחיב ככל האפשר את הסדרי החוב, ובכלל זה הסדרי תשלום עם ריביות אפסיות ופריסה רחבה ככל האפשר.¹³ במקביל, **עד סוף חודש מאי נמנעה חברת החשמל מלנתק צרכנים (ראו בנתונים המובאים להלן) ואפשרה לצרכני מונה תשלום מראש (מת"מ) לקבל קוד חירום לחשמל גם ללא תשלום מראש**. נכון לחודש ספטמבר 2020 מתאפשר ניתוקם של חייבים, אולם על פי רשות החשמל ניתוק משמש כאמצעי אחרון ובמקרים חריגים בלבד, לאחר מיצוי כלל האמצעים האחרים לגביית חובות.

2. נתוני ניתוקים בתקופת הקורונה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד

מרשות המים נמסר כאמור כי אי-אפשר לנתק צרכן ביתי ללא אישור מנהל הרשות, ובשנים 2018–2020 לא ניתן אישור ראש רשות כלשהו לניתוקים. אם כן, **צרכני מים ביתיים כלל לא נותקו, הן טרם תקופת מגפת הקורונה הן במהלכה**.

מרשות החשמל נמסרו נתוני חברת החשמל בדבר הניתוקים בחודשים מרץ עד יולי 2020 – התקופה שבה הוכרזו תקנות שעות החירום למלחמה בקורונה – ובתקופה המקבילה בשנת 2019.¹⁴

יודגש כי הנתונים הם אך ורק בדבר ניתוקים של צרכנים המחוברים במונה רגיל (כשהתשלום הוא אחרי הצריכה). בתשובה על שאלת מרכז המחקר והמידע של הכנסת נמסר כי **אין בידי חברת החשמל מידע על לקוחות מת"מ המנותקים משום שאזלה יתרתם במונה**.¹⁵ לפיכך, **אף שייתכן מצב שבו משתמשי מת"מ מנותקים בפועל מחשמל לתקופות זמן משתנות בשל חוסר יכולת לרכוש מלאי חשמל חדש, משקי בית אלה אינם נכללים בנתונים**. בהקשר

¹² נוסף על כך, ב-17 במרץ 2020 פרסמה רשות המים חוזר שכותרתו "[הקלה בתשלום חשבונות מים בתקופת הקורונה](#)", אשר עסק בפריסת תשלומים ל"צרכנים עוסקים" (צרכן שהוא עסק, שצורך מים למטרות תעשייה ומלאכה, מסחר ושירותים).

¹³ מחברת החשמל נמסר, כי השוואת הנתונים מ-30 ביוני 2020 לעומת התאריך המקביל בשנת 2019 מראה כי דחיית החשבונות ופריסת התשלומים בתקופת הקורונה הביאו לשינויים באפיקי התשלום כדלהלן: פריסת תשלומים במונה תשלום מראש (מת"מ) – שינוי מזערי ושולי, ואפשר לומר ללא שינוי (כ-35.8 מיליון ש"ח בשני השנים); פריסת תשלומים בשיקים דחויים – **ירידה** של 16.1% מיליון ש"ח (מ-79.9 מיליון ש"ח ל-67 מיליון ש"ח); פריסות בחשבון החשמל ובשוכרים – **גידול** של כ-44.5% (מ-49.2 ל-71.1 מיליון ש"ח). סך הכול חל גידול של כ-9 מיליון ש"ח (5.5%) בהיקף פריסות התשלומים, מכ-165 מיליון ש"ח בשנת 2019 ל-174 מיליון ש"ח בשנת 2020. אורן הלמן, סמנכ"ל שירות שיווק ורגולציה בחברת החשמל, מכתב, 16 באוגוסט 2020, התקבל מאת עידית ימיני, מנהלת תחום בקרה וביקורת, רשות החשמל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 16 באוגוסט 2020.

¹⁴ אורן הלמן, סמנכ"ל שירות שיווק ורגולציה בחברת החשמל, מכתב, 16 באוגוסט 2020, התקבל מאת עידית ימיני, מנהלת תחום בקרה וביקורת, רשות החשמל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 16 באוגוסט 2020.

¹⁵ אורן הלמן, סמנכ"ל שירות שיווק ורגולציה בחברת החשמל, מכתב, 17 בספטמבר 2020.

זה נזכיר כי על פי מדיניות רשות החשמל, "צרכנים בתעריף מופחת", ובהם מקבלי קצבאות שונים, מחויבים בהתקנת מת"מ כתנאי לכך שלא ינותקו מאספקת חשמל במקרה של צבירת חוב. מכאן שיינתן ששיעור גבוה ממקבלי הקצבאות הם מנויי מת"מ.

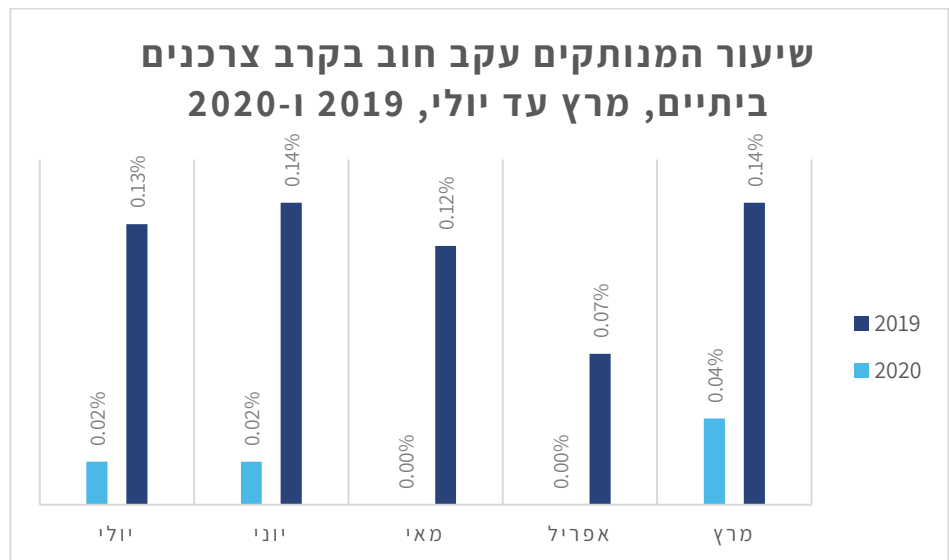
להלן הנתונים כפי שנמסרו:

שיעור הניתוקים מכלל הצרכנים הביתיים		מספר הניתוקים בקרב צרכנים ביתיים		
2020	2019	2020	2019	
0.04%	0.14%	1010	3438	מרץ
0.00%	0.07%	0	1861	אפריל
0.00%	0.12%	2	3022	מאי
0.02%	0.14%	571	3470	יוני
0.02%	0.13%	417	3356	יולי

שכיחות ניתוקי החשמל פחתה מאוד בתקופת הקורונה עד כשישית מן הנתון המקביל אשתקד. עם זאת, בהיעדר נתונים על ניתוקי מת"מ, אי-אפשר להוציא מכלל אפשרות שבקרב קבוצה זו המגמה שונה ואולי אף הפוכה.

מן הנתונים אפשר ללמוד כי בקרב כלל הצרכנים הביתיים, שיעור הניתוקים עקב חוב ירד מ-0.12% לחודש בממוצע בחודשים האמורים בשנת 2019 ל-0.02% לחודש בממוצע בחודשים המקבילים בשנת 2020 (תקופת הקורונה). מכאן ששכיחות הניתוקים פחתה מאוד, עד כשישית מן הנתון המקביל אשתקד.¹⁶ עם זאת, בהיעדר נתונים על ניתוקי מת"מ, אי-אפשר להוציא מכלל אפשרות שבקרב קבוצה זו המגמה שונה ואולי אף הפוכה.

בתרשים להלן מוצגת השוואה של שיעור המנותקים עקב חוב בכל אחד מן החודשים האמורים בשנים 2019 ו-2020.

¹⁶ ירידה בניתוקים חלה גם בקרב צרכנים שאינם ביתיים, מ-0.17% מהצרכנים לחודש בממוצע בשנת 2019, ל-0.04% לחודש בממוצע בשנת 2020 (תקופת הקורונה). שכיחות הניתוקים בשל חוב גבוהה אפוא בקרב צרכנים שאינם ביתיים לעומת צרכנים ביתיים, אך בשני סוגי הצרכנים פחתה מאוד שכיחות הניתוקים בתקופת מגפת הקורונה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

כפי שאפשר לראות בתרשים, במשך תקופת מגפת הקורונה עד מועד כתיבת המסמך, שיעור הניתוקים נמוך מן הנתון המקביל אשתקד, ובכלל זה בחודש מרץ 2020, שרק באמצעו הוכרז לראשונה על מצב חירום עקב המגפה (מה שעשוי להסביר מדוע שיעור הניתוקים בו, 0.04%, כפול משיעורם בחודשים יוני ויולי, 0.02%). במהלך חודש אפריל לא נותקו צרכנים כלל, ובמהלך חודש מאי נותקו רק שניים מתוך כ-2.5 מיליון צרכנים ביתיים (ולכן 0.00% מן הצרכנים).

יצוין כי **ברובם המוחלט של המקרים, צרכנים שנותקו מחוברים מחדש עוד באותו היום**, ומכאן שמנותקים חדשים כמעט שאינם "מצטברים" מיום ליום.¹⁷ נוכח זאת, מן המידע שהובא לעיל בדבר הניתוקים המצטברים במהלך חודש אין להסיק על **מספר המנותקים בכל רגע נתון**. לפי חברת החשמל, הנתון המעודכן ל-13 באוגוסט 2020 הוא שיש כ-270 בתי אב מנותקים מחשמל בישראל (כ-0.01% מכלל הלקוחות), לעומת סך הכול חודשי של 417 ניתוקים במצטבר במהלך כל חודש יולי ו-571 ניתוקים במהלך יוני, כמובא בנתונים לעיל.

הנתון המעודכן ל-13 באוגוסט 2020 הוא שיש כ-270 בתי אב בישראל שמנותקים מחשמל (כ-0.01% מכלל הלקוחות)

3. ההפסדים מאי-תשלום חשבונות בתקופת הקורונה וההשלכות הכלכליות של דחיית חשבונות ותנאי פריסת התשלום

כאמור, מתשובות רשות המים ורשות החשמל מובן כי ניתוק צרכנים הוא אמצעי אחרון לגביית חובות לאחר מיצוי כל שאר אפשרויות הגבייה, והשימוש בניתוקים אינו רווח. **בהיעדר שימוש בניתוקים עשויות להתעורר שאלות בדבר יעילות מערך הגבייה, ובכללן שאלות על ההפסדים מאי-תשלום חשבונות ועל ההשלכות הכלכליות של דחיית חשבונות ופריסת התשלום.**

מרשות המים נמסר כי רק לאחר מיצוי הליכי הגבייה והאכיפה ובחלוף שלוש שנות פעילות, רושמים תאגידי המים¹⁸ הפרשה לחובות מסופקים, שהם חובות שימשיכו בעטייהם הליכי גבייה אך הם נרשמים כהפסד לתאגיד. החובות המסופקים בגין חיובי 2015 הם בהיקף כולל של 160 מיליון ש"ח, שהם 3.7% מסך החיובים לשנה זו (4,200 מיליון ש"ח); החובות המסופקים בגין חיובי 2016 הם בהיקף כולל של 170 מיליון ש"ח, שהם 4.2% מסך החיובים לשנה זו (4,279 מיליון ש"ח). נתוני סך החובות המסופקים בגין חיובי שנת 2017 יתקבלו לכל המוקדם בחלוף שלוש שנים מתום השנה, כלומר בתחילת שנת 2021.

¹⁷ מחברת החשמל נמסר כי "רובם המוחלט של המקרים מחוברים עוד באותו יום, משכך, בהערכה ניתן לומר כי פרק הזמן לחיבור מחדש לאחר ניתוק עקב עומד על מספר שעות." אורן הלמן, סמנכ"ל שירות שיווק ורגולציה בחברת החשמל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 20 באוגוסט 2020. בהקשר זה אפשר לציין כי משך הזמן לחידוש אספקת החשמל הוא עד שש שעות, ובמקרה של צרכן שהוכר ככזה שהחשמל חיוני בעבורו – עד שעתיים. לפי רשות החשמל, לא הוגשו תלונות צרכנים על אי-עמידה בזמני האמורים לחיבור מחדש, ולכן, לדבריהם, נראה כי חברת החשמל עומדת בזמנים אלה. עידית ימיני, מנהלת תחום בקרה וביקורת, רשות החשמל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 19 באוגוסט 2020.

¹⁸ המידע הוא על 56 תאגידי המים, ואינו על 24 הרשויות המקומיות החייבות בתאגוד שלא התאגדו – שעליהן אין ברשות המים מידע בדבר שיעורי הגבייה.

מדיניות הגבייה
המקלה בתקופת
הקורונה הביאה
לגידול של כ-100
מיליון ש"ח בהיקף
חובות צריכת החשמל
בהשוואה לתקופה
המקבילה אשתקד.
מרשות החשמל
נמסר כי היא "עוקבת
בדאגה אחר נתון זה
ומזהירה מפני פריצת
הגדר והצטברות
בלתי נשלטת של
חובות."

עוד נמסר מרשות המים כי משק המים פועל כמשק כספים סגור – כלומר סך ההכנסות נועדו לכסות את סך ההוצאות. הגבייה מתאגדי המים בעבור צריכה ביתית מיועדת לחברת מקורות בגין המים הנרכשים ממנה וכן למימון מתקני טיהור שפכים. התשלומים לספקים אלה הם בעבור פעילות שוטפת וכן למימון השקעות שנתיות וארוכות טווח שמאושרות על ידי רשות המים. לכל הספקים יש הלוואות למימון הקמת תשתיות. **לפי רשות המים, דחיית תשלומים משמעותית עלולה לפגוע בכל שרשרת אספקת המים, לפגוע ביכולת ספקי המים לקיים התחייבויות ואף להרחיק ממשק המים גופים מממנים מהמגזר הפרטי.**¹⁹

מרשות החשמל נמסר כי במדיניות הגבייה בתקופת הקורונה יש פתרון מיידי למצוקה כלכלית נקודתית, אך נכון לאמצע אוגוסט 2020 היא הביאה לגידול של כ-100 מיליון ש"ח בהיקף חובות הצריכה בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. עוד נמסר מהרשות כי **"הרשות עוקבת בדאגה אחר נתון זה ומזהירה מפני פריצת הגדר והצטברות בלתי נשלטת של חובות. משכך, השימוש במדיניות זו צריכה להתבצע באחריות וזהירות, והוא מחייב מתן גמישות לרשות ולחברה בהפעלתה"**.²⁰

¹⁹ אולגה סלפנר, יועצת מנכ"ל רשות המים, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 6 באוגוסט 2020.

²⁰ עידית ימיני, מנהלת תחום בקרה וביקורת, רשות החשמל, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, מכתב, 16 באוגוסט 2020.